

Naam:

Klas:

Datum:

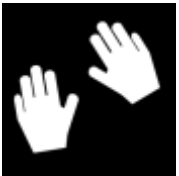
*Ruimte voor schoolstempel
en paraaf docent*

1E Hanteren / fixeren paard

WETEN

Aan het einde van deze les moet je kennis hebben over het hanteren en fixeren van het paard. Dit moet op een diervriendelijke manier gebeuren, zonder het welzijn van het dier aan te tasten.

DOEN

- Opzoeken hanteren en fixeren paard
- Hanteren paard
- Fixeren paard

NODIG

- Opzoekboek dier
- Halster en halstertouw
- Plaats om het paard vast te zetten
- Stal en/ of wei
- Paard

TIJD

Duur les: 2 uren (90 min)

- 10 min bespreken opdracht
- 20 min lezen opdracht en maken zelftoets
- 45 min maken praktijkopdracht
- 15 min nabespreken opdracht

TIPS

- Zet eerst alles klaar voordat je begint
- Maak afspraken met elkaar wie wat doet

A. Theorie

Inleiding

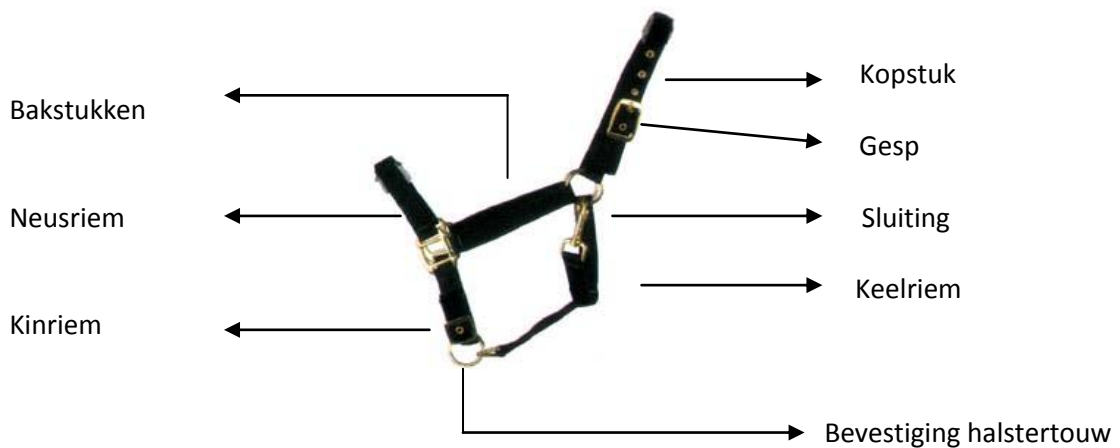
Je zult vaak een paard van de ene naar de andere plaats moeten brengen. Meestal draagt het paard dan een halster, zodat je met een daaraan bevestigd halstertouw het paard stevig kunt vasthouden. Bij het geleiden is het natuurlijk belangrijk dat je rekening houdt met moeilijke doorgangen en risicosituaties. Wanneer je zelf goed weet waar je op moet letten en welke problemen je zou kunnen tegenkomen, kun je rustig en zelfverzekerd te werk gaan. Het paard voelt zich dan veilig en laat zich gemakkelijk leiden.

Wanneer je een paard ergens moet vastzetten is het belangrijk dat je weet waar dit veilig kan gebeuren. Ook moet je het paard zodanig kunnen vastzetten, dat in eventuele paniekgevallen het paard heel snel losgemaakt kan worden.

Halsters

Een paard draag vaak een halster, bijvoorbeeld als er niet gewerkt wordt. Met een halster kun je een paard in de hand houden. Maar het is niet de bedoeling dat een paard altijd een halster draagt. Het paard kan in de box met het halster achter een uitsteeksel blijven haken. Een ander risico is dat het dier tijdens het krabben met zijn achterbeen of met rollen in de wei, met de takken van het hoefijzer achter het halster blijft haken. Ook in de wei moet een paard dus niet de hele tijd een halster dragen, al is het natuurlijk wel makkelijk bij paarden die moeilijk te vangen zijn.

Voor ieder gebruik is er wel een geschikt halster te koop. Een gewoon halster bestaat uit een neusriem, een kinriem, bakstukken, een keelriem en een kopstuk. Meestal zit de sluiting aan de zijkant van het hoofd, bij de keelriem. Er zit boven de sluiting een gesp waarmee je het halster op maat kunt maken.

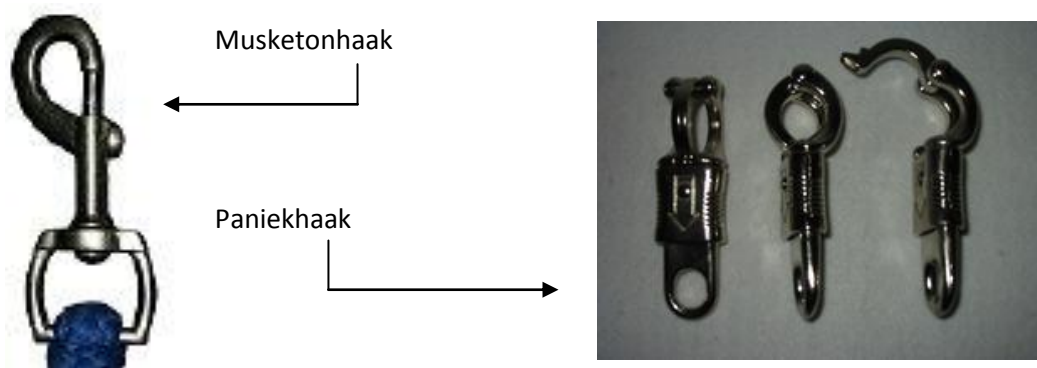

Een halster mag nergens knellen, want het paard moet natuurlijk gewoon kunnen eten en ademen. Bovendien zou een schurend halster kale plekken veroorzaken. De neusriem mag niet te laag hangen, want dan raakt het paard het halster te gemakkelijk kwijt. Hij moet op het harde neusbeen liggen om een vrije ademhaling mogelijk te maken. Verder mogen de bakstukken niet te dicht bij de ogen liggen en de oren mogen geen last hebben van het kopstuk. De keelriem mag de kauwbewegingen van de kaken niet hinderen, maar moet wel iets strakker zitten dan bij een hoofdstel om uittrekken te voorkomen.

De materialen waarvan een halster is gemaakt kunnen heel verschillend zijn. Er zijn halsters te koop van leer, nylon, band of koord. Aan het halster wordt meestal een touw bevestigd, maar ook een kunststof koord of leren riem zijn mogelijk. Het halstertouw zit meestal aan het halster vast met een musketonsluiting of een paniekhak. Een paniekhak kun je met een ruk losmaken als het nodig is. dit is een goede oplossing bij het vastzetten van het paard. Bij het begeleiden zou je misschien te gemakkelijk de hak open kunnen trekken en ben je het paard kwijt. Neem dan liever een musketonsluiting.

Laat een halster nooit in de stal slingeren. Het paard kan in het halster stappen en ongelukken veroorzaken.

Bij het aandoen van een halster houd je het halster in je linker hand. Je gaat naast het hoofd van het paard staan, ook aan de linkerkant. Breng je rechter hand onder de kaak door naar het neusbot. Het hoofd ligt nu als het ware in je rechter arm. Leg eerst het halstertouw rond de hals, daarna schuif je het halster rond het hoofd, haal een voor een de oren erdoor en maak de sluiting vast.

Vasthouden en begeleiden

Als je een paard vasthoudt, sta je aan de linkerkant van het paard. Met de rechter hand houd je het halstertouw vast. En met je linker hand pak je het uiteinde van het halstertouw vast. Wikkel het uiteinde nooit om je hand heen, als het paard gaat rennen kan je hand bekneld raken. Je rechter hand moet je niet te dicht bij het paard houden, ongeveer 25 cm van het hoofd.

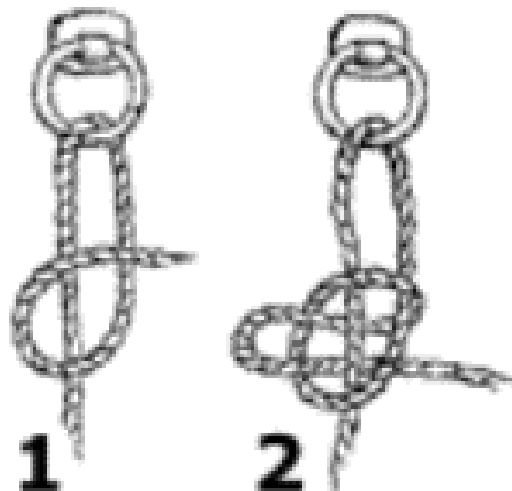
Als je het paard gaat begeleiden, blijft je naast de hals en de schouder van het paard lopen. Als je wilt wenden, doe dat dan altijd naar rechts, zodat het paard zijn hals kan gebruiken om in balans te blijven. Als je het paard naar je toe keert, is de kans groot dat het paard uit balans raakt en op je tenen gaat staan.

Bedenkt dat je niet naast het paard door een deur kunt. Als het paard beklemd raakt in een nauwe doorgang, kan dit paniek bij het paard veroorzaken. Hij wil dan zo snel mogelijk de deur door of het hek uit en jij loopt het risico onder de voet gelopen te worden. Bovendien kan het paard zijn heupen beschadigen aan de deurposten. Daarom loop je voor het paard de staldeur uit, daarna ga je weer naast zijn schouder lopen. Pas er altijd voor op dat de voorbenen van het paard je niet kunnen raken. Zorg er ook altijd voor dat de deur open blijft staan terwijl je het paard er doorheen leidt.

Wanneer een paard zich niet laat begeleiden, helpt het niet het paard vooruit te trekken. Het paard zal dan eerder gaan hangen of achterwaarts gaan. Meestal helpt het om met je stem het paard te activeren.

Vastzetten

Voor veel paarden is vaststaan aan een touw iets heel gewoons. Toch is vastgebonden staan voor een vluchtdier een onnatuurlijk iets. Daar moet je bij het vastzetten altijd rekening mee houden. Als het paard ergens van schrikt, wil het weg. Als het op dat moment vaststaat, gaat het dus met zijn volle gewicht aan het touw hangen tot er iets breekt, zodat het kan vluchten. Het halster moet dus stevig zijn. Het halstertouw wordt vervolgens vastgemaakt met de paardenknoop. Deze kun je altijd met een ruk lostrekken als dat nodig mocht zijn. (zie bijlage achteraan de theorie)

Bij het vastzetten moet je het paard genoeg ruimte geven om zijn hoofd en hals vrij te bewegen. Zo kan hij alles om zich heen in de gaten blijven houden en schrikt hij minder snel.

Het touw moet niet zo lang zijn, dat het paard eroverheen kan stappen of met het hoofd onder het touw kan raken.

Het object waaraan je het paard vastzet, een ring of een paal bijvoorbeeld, moet stevig vastzitten en in ieder geval op schofthoogte zitten. Het paard loopt dan bij een schrikreactie minder risico om letsel op te lopen aan hals en rug. Zou je het paard vastzetten aan een beweeglijk deel, zoals een schuifdeur of een halve deur met spijlen, dan is in een panieksituatie het gevolg niet te overzien.

Als het mogelijk is, moet je het paard vastzetten met zijn hoofd naar buiten gericht en de achterhand naar een muur of balk. Als het paard dan schrikt of zich verzet, zal hij niet naar achteren gaan of aan het touw gaan hangen. Bovendien staat een vluchtdier, dat gewend is aan een gezichtsveld van bijna 360 graden, niet graag met zijn gezicht naar de muur. Dit geeft hem het idee dat hij naar voren niet weg kan en dat maakt hem extra nerveus.

Naar de wei brengen

Als je een paard naar de wei gaat brengen, moet je je goed bedenken wat er kan gebeuren. Het paard voelt dat het zo meteen vrij zal zijn en raakt daardoor opgewonden. Voorkom problemen en gevaarlijke situaties door goed op te letten en houd het paard onder controle. Als je bij de wei komt, is het het beste als je tussen het paard en het hek gaat staan. Zo kun je het hek open doen zonder dat het tegen je paard aankomt. Doe het hek ver genoeg open om jezelf en het paard door te laten. Leid het paard dan de wei in en keer om, om het hek dicht te doen. Houd het paard stevig vast en laat je niet de wei intrekken. Loop dan een flink stuk de wei in, weg van het hek, draai weer om, zodat het paard naar het hek kijkt. Nu ga je voor het paard staan en doe je het halster af. Doe rustig en maak het paard niet extra opgewonden. Stap dan achteruit en draai niet je rug naar het paard. Blijft het paard in de gaten houden terwijl je achterwaarts terugloopt naar het hek. Het paard zal blijven staan of verder de wei inlopen in plaats van jou achterna te lopen. Zo kun je dan gemakkelijk het hek weer opendoen en de wei uitgaan. Je voorkomt op deze manier dat je in een onveilige situatie komt door vreugdesprongen van het paard. Natuurlijk sluit je het hek weer goed af.

Wanneer er al paarden in de wei zijn, is het verstandig om deze op afstand te houden, want je weet nooit precies wat de reacties van de paarden zijn op de nieuwkomer. Als ze met zijn alle voor het hek staan te dringen, kan dit gevaarlijke situaties opleveren. Vraag in zo'n geval, omwille van de veiligheid, iemand om je even te helpen de andere paarden op een afstand te houden.

Laat een paard nooit los als je het niet volledig onder controle hebt. De risico's dat je door brokken of wild weggalopperen gewond raakt, zijn dan veel te groot. Maar bedenk wel, dat je eigen veiligheid altijd belangrijker is dan die van het paard. In noodgevallen geldt daarom: laat maar los.

Bijlage: maken paardenknoop

Stap 1

Stap 2

Stap 3

Stap 4

Stap 5

Stap 6

Stap 1: sla het touw om het vaste object heen

Stap 2: maak aan de rechterkant, waar het paard zou staan, een lus in het touw

Stap 3: draai het linkerdeel van het touw om de lus heen

Stap 4: haal het uiteinde van het touw onderlangs naar de rechterkant

Stap 5: maak nu weer een lus in het touw, zoals bij stap 2

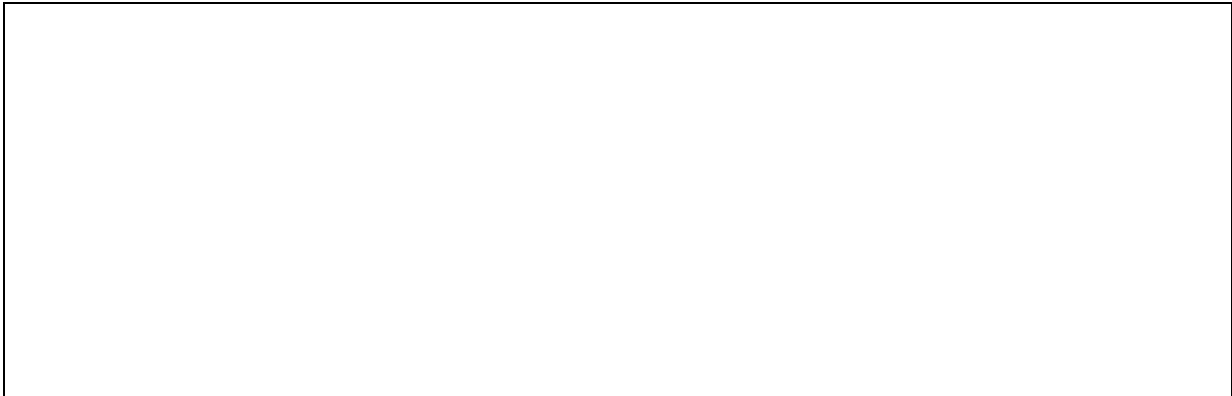
Stap 6: haal deze lus door de eerste lus heen

Stap 7: houd de lus vast en trek het touw aan door aan de kant van het paard aan het touw te trekken

Stap 7

B. Zelftoets

1. Teken een halster en benoem de verschillende onderdelen.

2. Welke 2 soorten haken kunnen er aan een halstertouw zitten?

3. Wanneer gebruik je de bij vraag 2 genoemde haken? Je gebruikt ze niet allebei voor dezelfde situatie.

4. Omschrijf hoe je een halster omdoet?

5. Aan welke kant van het paard loopt je tijdens het begeleiden?

6. Waarom maak je bij het draaien met je paard altijd een bocht naar rechts?

7. Waar moet je op letten als je een paard gaat vastzetten?

8. Hoe breng je een paard terug naar de wei?

9. Beschrijf een veilige manier om een paard naar een wei te brengen waar al andere paarden in staan?

10. Waarom draai je een paard altijd om in de wei voordat je het loslaat?

C. Praktijkopdrachten

Tijdens deze praktijkles ga je verschillende paarden hanteren en fixeren. Dit ga je op verschillende manieren doen.

1. Haal een paard uit de wei volgens de beschrijving zoals die in de theorie is gegeven.
2. Doe bij een paard in de stal het halster aan.
3. Haal een paard uit de stal en zet hem er ook weer terug in.
4. Zet het paard vast op de poetsplaats met de beschreven paardenknoop.

De bovenstaande stappen voer je uit bij minimaal 2 verschillende paarden. Schrijf aan het eind van de les op, wat je opviel per paard. Dit kunnen dingen van het paard zelf zijn, maar ook dingen aan de manier van hanteren of fixeren.

Manieren van hanteren / fixeren	Wat viel mij op?
Manier 1	
Manier 2	
Manier 3	
Manier 4	

Beoordeling door leerling

1. *Wat heb ik gedaan?*

2. *Wat ging goed?*

3. *Wat kon beter?*

4. *Hoe pak ik het de volgende keer aan?*

Feedback van de docent

(zelf invullen)

Wat ging goed:

Tips: